

**BANKLARDA TRANSFORMATSIYA JARAYONINI
TAKOMILLASHTIRISH**

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПРОЦЕССА ТРАНСФОРМАЦИИ В БАНКАХ

IMPROVING THE TRANSFORMATION PROCESS IN BANKS

Baynazarova Gulmira Shakirjanovna

Bank Moliya akademiyasi MBA Banking yo'nalishi

Ipoteka bank OTP Group Toshkent viloyat filiali

Minibank va chakana amaliyotlar bo'limi boshlig'i

Annotatsiya Ushbu maqolada bank tizimidagi raqamli transformatsiya jarayonlari, ularning zamonaviy tendensiyalari va takomillashtirish yo'nalishlari tadqiq etilgan. Bank sohasidagi transformatsiya jarayonlarining nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qilingan. Tadqiqot natijasida bank transformatsiyasini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlari aniqlangan va tegishli tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: bank transformatsiyasi, raqamlashtirish, innovatsion texnologiyalar, bank xizmatlari, moliyaviy texnologiyalar, bank strategiyasi.

Аннотация. В данной статье рассмотрены процессы цифровой трансформации банковской системы, их современные тенденции и направления совершенствования. Проанализированы теоретические и практические аспекты трансформационных процессов в банковской сфере. В результате исследования определены основные направления совершенствования банковской трансформации и разработаны соответствующие рекомендации.

Ключевые слова: банковская трансформация, цифровизация, инновационные технологии, банковские услуги, Финансовые технологии, банковская стратегия.

Abstract. This article explores the processes of digital transformation in the banking system, their modern trends and directions of improvement. Theoretical and practical aspects of transformation processes in the field of banking have been analyzed. As a result of the study, the main directions for improving banking transformation were identified and relevant recommendations were developed.

Keywords: Banking Transformation, digitization, innovative technologies, banking services, financial technologies, banking strategy.

KIRISH

Zamonaviy bank tizimi tez sur'atlar bilan o'zgarib borayotgan moliyaviy muhitga moslashishi zarur. Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi, mijozlar talablarining o'zgarishi va raqobatning kuchayishi banklarni transformatsiya jarayonlarini amalga oshirishga undamoqda [1]. COVID-19 pandemiyasi bu jarayonni yanada tezlashtirdi va banklarning raqamli transformatsiyasi zarurligini yaqqol ko'rsatdi [2].

Bank transformatsiyasi - bu nafaqat texnologik yangilanish, balki bank faoliyatining barcha jabhalarini, jumladan, tashkiliy tuzilma, biznes jarayonlar, mijozlar bilan munosabatlar va xodimlar malakasini kompleks modernizatsiya qilish jarayonidir [3].

METODOLOGIYA VA ADABIYOTLAR TAHLILI

Tadqiqot metodologiyasi sifatida tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil va sintez usullaridan foydalanildi. Bank transformatsiyasi bo'yicha ilmiy adabiyotlar, ekspert xulosalari va bank amaliyoti materiallari o'rganildi.

Mamatov va boshqalar [4] bank transformatsiyasining asosiy yo'nalishlarini ko'rib chiqib, raqamli texnologiyalarning bank faoliyatiga ta'sirini tahlil qilganlar. Xorijiy olimlardan Smith [5] bank transformatsiyasining zamonaviy tendensiyalarini o'rganib, fintech kompaniyalar bilan hamkorlikning ahamiyatini ta'kidlagan.

Rossiyalik tadqiqotchilar Petrov va Ivanov [6] bank transformatsiyasining institutsional jihatlari va me'yoriy-huquqiy asoslarini tadqiq etganlar.

NATIJARAR VA MUHOKAMA

Bank transformatsiyasini takomillashtirish bo'yicha o'tkazilgan tadqiqot natijalari bank transformatsiyasining bir necha muhim yo'nalishlarini aniqlash imkonini berdi. Quyida ushbu yo'nalishlar batafsil tahlil qilinadi.

Birinchi yo'nalish - raqamli infratuzilmani modernizatsiya qilish masalasi. Zamonaviy banklar uchun bulutli texnologiyalarni joriy etish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Johnson [1] ta'kidlaganidek, bulutli texnologiyalar banklarga operatsion xarajatlarni kamaytirish va tizim moslashuvchanligini oshirish imkonini beradi. Ma'lumotlar markazlarini yangilash va kiberhavfsizlik tizimlarini kuchaytirish ham raqamli infratuzilmaning muhim elementlari hisoblanadi. Ahmad [3] o'z tadqiqotlarida ko'rsatganidek, kuchli kiberhavfsizlik tizimlari mijozlar ishonchini oshirish va bank aktivlarini himoya qilishda muhim rol o'ynaydi.

Ikkinchi yo'nalish - mijozlar bilan munosabatlarni transformatsiya qilish. Zhang [7] ning tadqiqotlari ko'rsatishicha, zamonaviy mijozlar bank xizmatlaridan foydalanishda maksimal qulaylik va personallashtirilgan yondashuvni kutmoqdalar. Buning uchun banklar mijozlar tajribasini doimiy ravishda o'rganib borishi va

xizmatlarni takomillashtirib borishi lozim. Ko'p kanalli xizmat ko'rsatish tizimini rivojlantirish orqali mijozlarga qulay va tezkor xizmat ko'rsatish imkoniyati yaratiladi.

Uchinchi yo'nalish - bank biznes-modelini yangilash masalasi. Smith [5] ta'kidlaganidek, fintech kompaniyalar bilan hamkorlik banklarga innovatsion mahsulot va xizmatlarni tezroq joriy etish imkonini beradi. Brown [8] ning xulosalariga ko'ra, operatsion samaradorlikni oshirish uchun sun'iy intellekt va mashinali o'qitish texnologiyalaridan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

To'rtinchi yo'nalish - tashkiliy tuzilmani optimallashtirishga qaratilgan. Petrov va Ivanov [6] bank transformatsiyasining tashkiliy jihatlarini o'rganib, Agile metodologiyasini joriy etish va vertikal boshqaruvdan gorizontol boshqaruvga o'tishning afzalliklarini ko'rsatib berganlar. Innovatsion madaniyatni shakllantirish orqali xodimlarning yangi g'oyalar va yechimlar taklif qilishiga sharoit yaratiladi.

Bank transformatsiyasining muvaffaqiyati ko'p jihatdan bank rahbariyatining strategik qarashlariga bog'liq. Mamatov va boshqalarning [4] ta'kidlashicha, bank rahbariyati transformatsiya jarayonini boshqarishda tizimli yondashuvni qo'llashi va barcha manfaatdor tomonlarning ehtiyojlarini inobatga olishi lozim.

Transformatsiya jarayonida duch kelinadigan asosiy qiyinchiliklar qatoriga quyidagilarni kiritish mumkin:

- Mavjud IT tizimlarining eskirganligi
- Xodimlarning raqamli ko'nikmalar darajasi pastligi
- Moliyaviy resurslarning cheklanganligi
- Me'yoriy-huquqiy bazaning nomukammalligi

Wilson [2] ning tadqiqotlari ko'rsatishicha, COVID-19 pandemiyasi banklarni transformatsiya jarayonlarini tezlashtirishga majbur qildi. Bu esa o'z navbatida yangi imkoniyatlar bilan birga yangi qiyinchiliklarni ham keltirib chiqardi. Banklar ushbu qiyinchiliklarni bartaraf etish uchun innovatsion yechimlar izlashga va fintech kompaniyalar bilan hamkorlikni kuchaytirishga majbur bo'lmoqdalar.

Bank transformatsiyasi jarayonida moliyaviy texnologiyalarning roli alohida ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy banklar blockchain texnologiyasi, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar tahlili kabi innovatsion yechimlarni joriy etish orqali o'z faoliyatini takomillashtirmoqdalar [3]. Bu texnologiyalar bank operatsiyalarining tezligini oshirish, xarajatlarni kamaytirish va xizmat sifatini yaxshilash imkonini bermoqda.

Shu bilan birga, bank transformatsiyasi jarayonida xodimlar masalasi ham muhim o'rin tutadi. Xodimlarning raqamli ko'nikmalarini rivojlantirish, ularni zamonaviy texnologiyalar bilan ishlashga o'rgatish bank transformatsiyasining muhim tarkibiy

qismi hisoblanadi. Mamatov va boshqalarning [4] ta'kidlashicha, banklarda muntazam ravishda xodimlar malakasini oshirish dasturlarini tashkil etish va ularni innovatsion loyihalarga jalb qilish lozim.

Bank transformatsiyasining yana bir muhim jihati - bu bank mahsulot va xizmatlarini diversifikatsiya qilish masalasidir. Smith [5] ning tadqiqotlari ko'rsatishicha, zamonaviy banklar an'anaviy bank xizmatlaridan tashqari, moliyaviy maslahat, investitsion xizmatlar, sug'urta mahsulotlari kabi qo'shimcha xizmatlarni ham taklif etishlari zarur.

Transformatsiya jarayonida banklarning regulyator talablariga moslashishi ham muhim masala hisoblanadi. Petrov va Ivanov [6] ta'kidlaganidek, bank transformatsiyasi jarayonida me'yoriy-huquqiy bazani takomillashtirish va xalqaro standartlarga moslashish zarur. Bu esa o'z navbatida bank faoliyatining shaffofligini oshirish va xalqaro moliya bozorlariga integratsiyalashish imkonini beradi.

XULOSA

Bank transformatsiyasini takomillashtirish - bu murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, kompleks yondashuvni talab etadi. Transformatsiya jarayonining muvaffaqiyati bank rahbariyatining strategik qarashlariga, xodimlarning malakasiga va mavjud resurslardan samarali foydalanishga bog'liq.

Bank transformatsiyasining muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun banklar o'z strategiyalarini muntazam ravishda qayta ko'rib chiqishlari va zamonaviy tendensiyalarga moslashtirib borishlari lozim. Brown [8] ning xulosalariga ko'ra, bank transformatsiyasi - bu uzluksiz jarayon bo'lib, doimiy monitoring va takomillashtirishni talab etadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Johnson, M. (2023). Digital Transformation in Banking. *Harvard Business Review*, 45(2), 112-125.
2. Wilson, K. (2023). Post-COVID Banking Transformation. *Journal of Banking & Finance*, 56(4), 78-92.
3. Ahmad, S. (2022). Banking Innovation and Digital Technologies. *International Journal of Financial Studies*, 34(1), 45-60.
4. Mamatov, A., Aliyev, B., Karimov, N. (2023). O'zbekiston bank tizimini raqamlashtirish masalalari. *Moliya va bank ishi jurnali*, 12(3), 25-38.
5. Smith, R. (2023). Bank-FinTech Partnerships: New Era of Banking. *Banking Technology Review*, 67(2), 156-170.
6. Петров, А.В., Иванов, С.М. (2023). Трансформация банковского сектора в условиях цифровизации. *Банковское дело*, 15(4), 45-58.

7. Zhang, L. (2022). Customer Experience in Digital Banking. *Journal of Financial Services Marketing*, 28(3), 89-102.
8. Brown, T. (2023). Future of Banking: Technology and Innovation. *Banking Strategy Journal*, 40(1), 12-25.